

Zápis ze 5. jednání Výboru pro udržitelnou energetiku RVUR

úterý 17. 3. 2015, 15:00-19:00, Úřad vlády, nábr. Edvarda Beneše 4, Praha, sál č. 47

Přítomné členky a členové: Jiří Bendl, Ivan Beneš, Jiří Beranovský, Filip Černoch, Dana Drábová, Josef Fiřt, František Hrdlička, Štěpán Chalupa, Petr Kalaš, Jiří Karásek, Anna Kárníková, Martin Kloz, Jiří Koželouh, Jan Motlík, Irena Plocková, Edvard Sequens, Miroslav Šafařík, Vladimír Špidla, Vladimír Vlk, Ing. Harnych zastupující Jiřího Spitze,

Hosté: Jiří Pálka, Pavel Zámyslický,

Omluveni: Václav Bartuška, Vladislav Bízek, Jana Cicmanová, Jiří Gavor, Jaroslav Klusák, Jaroslav Knápek, Jiří Krátký, Antonín Panák, Jiří Spitz.

Průběh jednání:

- 1) Předseda podal informaci o zasedání RVUR ze dne 15. února 2015 na kterém byla schválena tato usnesení, která dávají rovněž mandát výboru operativně autonomně jednat a vyjadřovat se bez odkladu ke společensky závažným a přínosným tématům:**

„Usnesení č. 4: Rada vlády bere na vědomí návrh doporučení Výboru pro udržitelnou energetiku k Aktualizaci Státní energetické koncepce podle přílohy č. 5 jednacího materiálu a žádá předsedu Rady, aby s doporučeními seznámil členy vlády a předkladatele Aktualizace státní energetické koncepce.“

„Usnesení č. 5: Rada vlády ukládá sekretariátu Rady vlády připravit úpravu Statutu a Jednacího řádu Rady vlády tak, aby nastavila procesy, kterými se mohou výbory zapojovat do rozhodovacích procesů a flexibilně připravovat pro potřebu vlády odborná stanoviska ke strategickým sektorovým dokumentům a aktuálním tématům zásadního významu. „

2) Studie k Energiewende (Filip Černoch)

Přednáška navázala na dříve rozeslanou studii členům výboru.

Cílem je výrazná dekarbonizace německého průmyslu a energetiky, posílení obnovitelných zdrojů energie až na 80 % energetického mixu, snižování spotřeby v budovách, v dopravě, výrazný důraz na zvyšování energetické efektivity a postupné odstavování jaderných elektráren. Nejvyšší náklady jsou nesené domácnostmi (avšak tvořící jen cca 2,5% z nákladů domácností), zatímco ceny elektřiny pro průmysl zůstávají na velmi nízkých hodnotách k udržení vysoké konkurenceschopnosti průmyslu. Diskutabilní jsou dovozy uhlí z USA do Evropy, vzhledem k problematice odstavování JE. Německá společnost i výrobní společnosti jsou s Energiewende srozuměny a je všeobecný konsenzus s tímto konceptem. Energiewende přispívá k nízkým cenám silové elektřiny na středoevropském trhu. Postupně podpory OZE budou přecházet na tržní mechanismy. Energiewende mění obchodování s elektřinou, jejíž nízké ceny jsou úzce provázány i s českými cenami elektřiny. Postupně

podpory budou přecházet na tržní mechanismy. Od roku 2015 se testují aukce a teprve po prodeji je přiznána podpora pro OZE. V horizontu několika let se předpokládá postupné zrušení podpory OZE a přechod na komerční bázi. Základ v budoucnosti bude postaven na OZE a zbylé zdroje budou vyrovnávat nepravidelnosti stochastických zdrojů OZE. Na evropském trhu je momentálně nadbytek zdrojů elektřiny a to tlačí ceny elektřiny dolů. ČR se bude moci v budoucnu zapojit exportem do vyrovnávání nepravidelnosti OZE. Je snaha prostřednictvím EU ETS zvýšit ceny uhlíku a povolenek co nejdříve. Kapacitní trhy jsou v diskusi, kdy se předpokládá odstranění veškerých veřejných dotací a až poté se vyplatí investovat do vyrovnávacích zdrojů, je snaha posílit management poptávky, investice do skladování elektřiny a přeshraniční obchodování s elektřinou, které je ze všech opatření momentálně nejlacinější a pravděpodobně umožní zapojení Česka do systému vyrovnávání. Buduje se německá 12 cestná rozvodná síť propojující sever výroby OZE s průmyslovým jihem a Německo jí věnuje velkou pozornost a velké prostředky.

Diskuse:

Francie rovněž plánuje výrazné zapojení OZE do energetického mixu až tak, že poklesne podíl JE z 85 na 54% a plánuje úzkou spolupráci s Německem.

Z bezpečnostního i strategického hlediska znamená odstoupení od zranitelných jaderných elektráren v době chaosu při přeskupování světových sil větší bezpečnostní jistotu. Např. německá armáda plánuje budoucí závislost pouze na OZE.

Německá společnost oproti české je velmi obeznámena s moderními environmentálními přístupy, které vedou k Energiewende.

Zatím je ve střednědobé predikci odhadováno, že stochastické zdroje elektřiny budou tvořit cca 50 % a nestochastické zdroje cca 50%. Uhlí může být rezervou pro 20 let pro dobu nejistoty.

Předpokládá se, že v období, kdy nebudou dodávat elektřinu OZE, budou dodávat elektřinu konvenční zdroje (i 20%), avšak za násobně vyšší cenu než je po zbytek dne.

Situace je náročná na Slovensku vzhledem k problematice Gabčíkova, kdy stoupne jeho závislost na JE. Maďarsko rovněž není připravené. Polsko si uzavírá trh s elektřinou. Pokud bude většina zemí deficitní ve výrobě elektřiny, nastane otázka od koho odebírat elektřinu?

Je třeba včas reagovat na uzavírání uhelných zdrojů po roce 2020.

V Německu se daří snižovat spotřebu elektřiny i vyrovnávací náklady na elektřinu a předpokládá se další razantní snižování poptávky (80%).

OZE jsou významným rozvojovým faktorem nejen pro ČR a EU, ale i pro Afriku a rozvojový svět.

Německo při sjednocení vyřešilo závažný problém zdravotně rizikových emisí z domácích topenišť na uhlí především v NDR, aniž došlo k jakémukoli ekonomickému nebo sociálnímu otřesu a zvýšilo tak významně kvalitu života svých obyvatel.

Závěry:

ČR je v energetice zásadně ovlivněna blízkostí Německa a proto je potřebné maximálně studovat vývoj v Německu, navázat na tento vývoj a pojmu jej jako příležitost pro průmysl, inovace i export.

Technicky je klíčová problematika skladování elektřiny do velké míry vyřešena, zbývá ekonomické dořešení tak, aby bylo skladování elektřiny běžně dostupné v dostatečné kapacitě. **Přesto je stále skladování elektřiny, které by řešilo nepravidelnosti v dodávkách z OZE, jednou z hlavních výzev pro základní i aplikovaný výzkum, vědu, inovace a výrobu, na kterých by se ČR mělo podílet.**

Pro ČR je poučné, jak bude Německo snižovat spotřebu zvyšováním efektivity a dalšími opatřeními a bude efektivní přejímat dobré příklady.

Kromě Energiewende, která se zaměřuje pouze na snižování CO₂, disponuje Německo i dalšími studiemi, které ukazují, že ušetřené škody na zdraví ze zdravotně rizikových emisí z energetiky se ve své výši plně vyrovnají investovaným podporám z veřejných prostředků do obnovitelných zdrojů energie (OZE).

3) Informace k vývoji v energetické efektivnosti jako součásti implementace EED (Irena Plocková).

V roce 2000–2012 došlo k poklesu energetické náročnosti v ČR o 2 % ročně, kdy přispěl i růst energetické účinnosti v průmyslu a výrobě a přesunem k energeticky méně náročným odvětvím. **Existuje velký prostor pro úspory energie v budovách** i ve vybavení veřejných budov a soukromých obydlí nejmodernějšími energeticky účinnými technologiemi. Úspory snižují závislost na dovozu ropných produktů a zemního plynu (3,2 % a 1,8 % HDP v roce 2013). Zmenšuje se i zranitelnost ČR vůči potenciálním selháním dodávek energie z fosilních zdrojů i vůči cenovým otřesům.

Vnitrostátní programy na zvýšení energetické účinnosti kvůli nízkým příjmům domácností a nízké míře dotací jsou stále pro mnoho občanů nedostupné.

Zároveň se zdá, že od uzavření ČEA nebyl pro oblast energetické účinnosti ve veřejné správě vyčleněn dostatečný objem zdrojů. Poslední program „Zelená úsporám“ ušetřil 6,8 PJ energie s náklady cca 20 miliard Kč. Na každou ušetřenou kWh tedy bylo jen z veřejných zdrojů vynaloženo 0,39 EUR.

Bude důležité plnění cílů Národního plánu energetické účinnosti pro 2014 – 2016, aplikace programu Nová zelená úsporám, zapojení do Evropských monitorovacích projektů.

Diskuse a doporučení:

Je potřeba analyzovat dostupnost cílů NAPEE k r. 2016 a navrhnout případná akcelerační opatření.

Zavést průběžný **nenáročný** monitoring a evaluaci NAPEE s otevřenou komunikací vůči veřejnosti.

Je třeba vycházet od spotřeby při vytváření energetických koncepcí. Potenciál je postupně přejít až na ¼ spotřeby.

Kromě úspor v budovách, kde jsou hlavní úspory tepla, je třeba se věnovat i úsporám v průmyslu. Zatím chybí analýza kam přednostně s vysokou efektivitou investovat.

Je třeba též souběžně volit taková řešení při zateplování, aby nedocházelo k zátěži obyvatel nebo životního prostředí rizikovými chemickými látkami z materiálů (zpomalovače hoření na bázi Br, amonné sole, aldehydy, mikrovlákná apod.) a věnovat této otázce včas maximální pozornost. Některé látky jsou momentálně řešeny z hlediska jejich omezování Evropskou chemickou agenturou v rámci politiky REACH.

Rakousko dává větší dotace na zateplení při použití environmentálně a zdravotně vhodnějších materiálů. Aktuálně řeší environmentálně příhodné materiály MPO v sekci stavebnictví se snahou dořešit i problematiku zpomalovače hoření v polystyrénu.

Ukazuje se jako nutnost zpracovávat průkazy energetické náročnosti.

Jiří Bendl rozešle členům studii k úsporám v průmyslu od Jiřího Beranovského, včetně nízkonákladových opatření.

Je třeba posílit institucionální kapacity pro energetické úspory v budovách i průmyslu na MPO nebo v chybějící energetické agentuře.

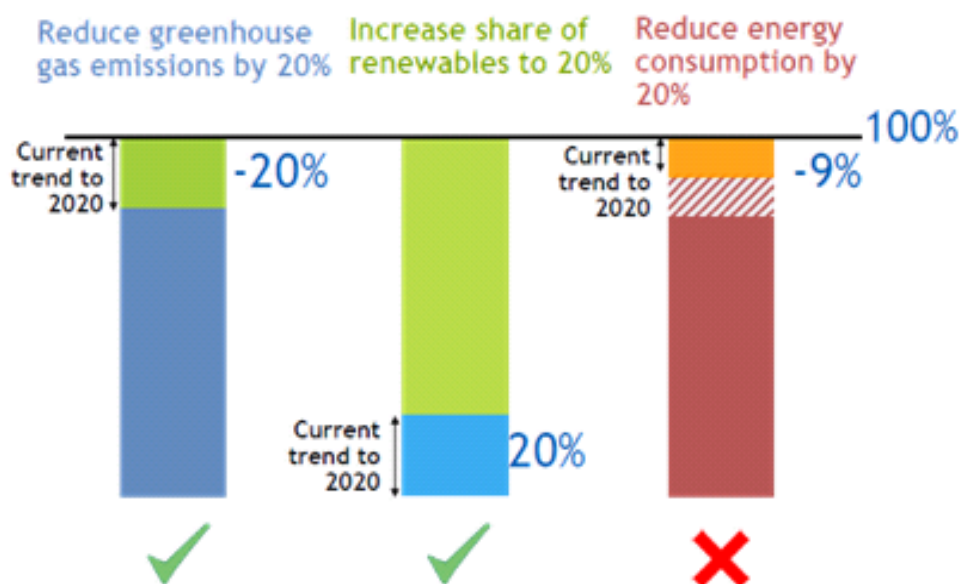
Zatím nejefektivněji investované peníze do efektivity (úspor) byly v průmyslu.

Pro monitoring a vykazování stačí sledovat jen statisticky reprezentativní vzorek, aby nedocházelo ke zbytečným administrativním zátěžím.

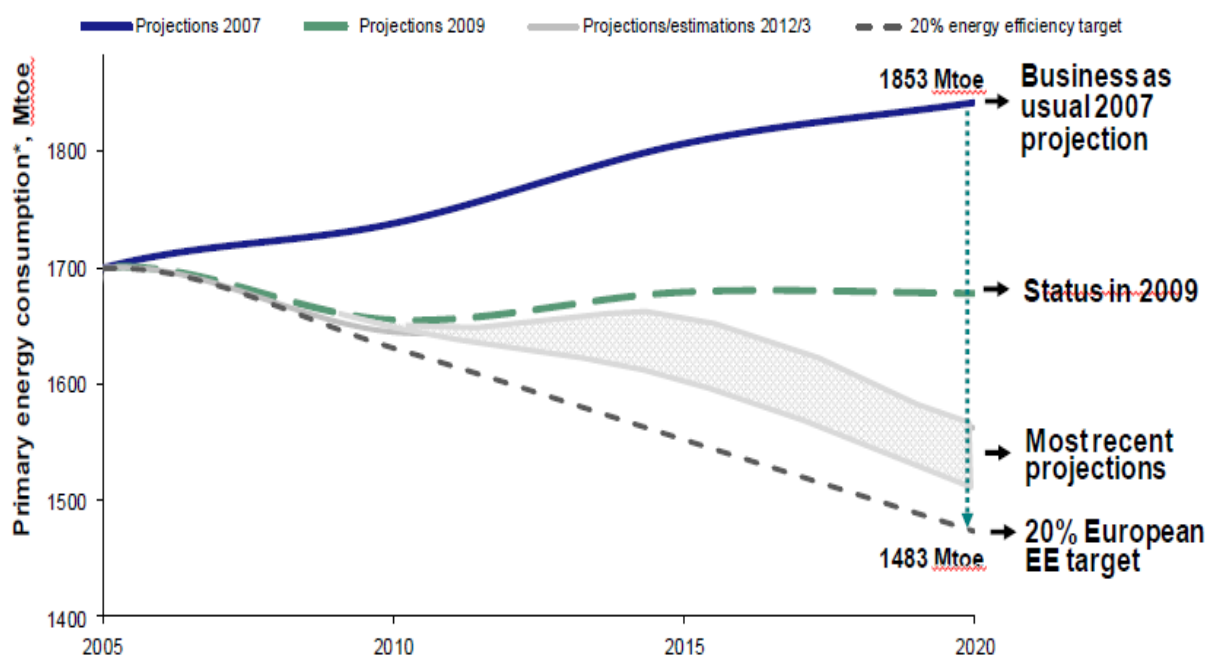
4) Implementace EED na úrovni EU a její dopady v České republice (Jiří Karásek)

Důvody implementace EED, kdy vážne snižování spotřeby o 20%:

Short- & medium- term objectives

Současný trend:

Zdroj EK.

Projekty podporující naplňování Směrnic EU:

ENTRANZE Sběr dat o budovách a scénáře vývoje spotřeby www.entranze.eu, Building observatory pro EK.

Build up SKILLS Vzdělávání směrem k nZEB, Navazují projekty INGREES, TRAIN2nZEB, <http://www.buildupskills.eu>

Transparens - Podpora zavádění EPC, <http://www.transparens.eu>

ENSPOL Implementace článku 7 EED, <http://enspol.eu/>

Opatření NEEAP naplňující článek 7:

Sektor	Č.	Opatření	2008-2010	2011-2013	2014-2016	2017-2020	Alokace (předpoklad)
			TJ	TJ	TJ	TJ	mld. Kč
Domácnosti	1.1	Regenerace panelových domů - Program PANEL resp. NOVÝ PANEL (MMR)	1 192	198	486	648	4,5 (odhad)
	1.2	Zelená úsporám (MŽP)	2 950	2 950	0	0	-
	1.3	Nová Zelená úsporám 2013 (MŽP)	0	0	442	0	1
	1.4	Nová Zelená úsporám 2014 – 2020 (MŽP)	0	0	3667	10641	27
	1.5	Program JESSICA (MMR)	0	0	92	147	2,55
	1.6	Integrovaný regionální operační program (MMR)	0	0	1 800	7 200	16,9
	1.7	Společný program pro výměnu kotlů (MŽP)	0		354		0,15 (odhad)
	1.9	Operační program Životní prostředí 2014 – 2020 (MŽP) (část domácnosti, prioritní osa 2.)	0	0	699	2302	10
Služby	1.8	Operační program Životní prostředí 2007 – 2013 (MŽP)	139	1 168	1 385	0	-
	1.9	Operační program Životní prostředí 2014 – 2020 (MŽP)	0	0	462	1521	13,4
	1.10	Státní programy na podporu úspor energie a využití OZE (EFEKT) – investiční dotace (MPO)	165	21	20	27	0,1 (odhad)
	1.11	OP Praha Pól růstu - část budovy (hl. m. Praha)	0	0	18	25	1
	1.12	Operační program podnikání a inovace (MPO) (komerční služby)	1 000	3 400	720	0	-
	1.13	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (MPO) (komerční služby)	0	0	1714	2286	4
Průmysl	1.12	Operační program podnikání a inovace (MPO)	1 000	3 400	2880	0	-
	1.13	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (MPO)	0	0	6857	9143	16
Celkem			5 446	7 737	21 596	33 940	96,6

Závěry:

Bude vytvořena specializovaná pracovní skupina k energetické účinnosti, která bude vypracovávat v této oblasti náměty a doporučení. Vedoucí skupiny byla navržena Irena Plocková, která sestaví návrh a náplň pracovní skupiny, která bude příště představena.

Chybí zde agenturní činnost (např. zrušená Česká energetická agentura), která by rovněž zajišťovala vzdělávací programy.

5) Prvá informace ohledně přípravy fosilního zákona (Pavel Zámyslický, MŽP)

Probíhá střední fáze přípravy. Je v úvaze, aby vláda připravila zákon ke snižování závislosti ČR na fosilních palivech udávající úkoly státní správě s cílem nehledě na politickou situaci dlouhodobě vytvořit rámec pro rozhodování státní správy i soukromých subjektů. Prvá půjde do vlády analýza, zdali lze uplatnit takový zákon v podmínkách ČR. Mnohé země mají konkrétní cíle dle sektorů energetiky nebo dopravy. Britské řešení např. vytváří poradní orgán, který vede k souladu mezi resorty a subjekty.

Fosilní zákon je v programovém prohlášení vlády a má proto prioritu a očekává se úzká spolupráce s Výborem pro udržitelnou energetiku. Existuje úzká spolupráce s nevládními organizacemi. Jsou vítány průběžné náměty a postřehy, jak řešit problematiku fosilního zákona. Po úvodní analýze, bude navazovat věcný záměr zákona do konce roku 2015 a v roce 2016 by se připravovalo paragrafové znění. Probíhá dialog především s legislativou jakou formou uchopit realizaci cílů snižování skleníkových plynů.

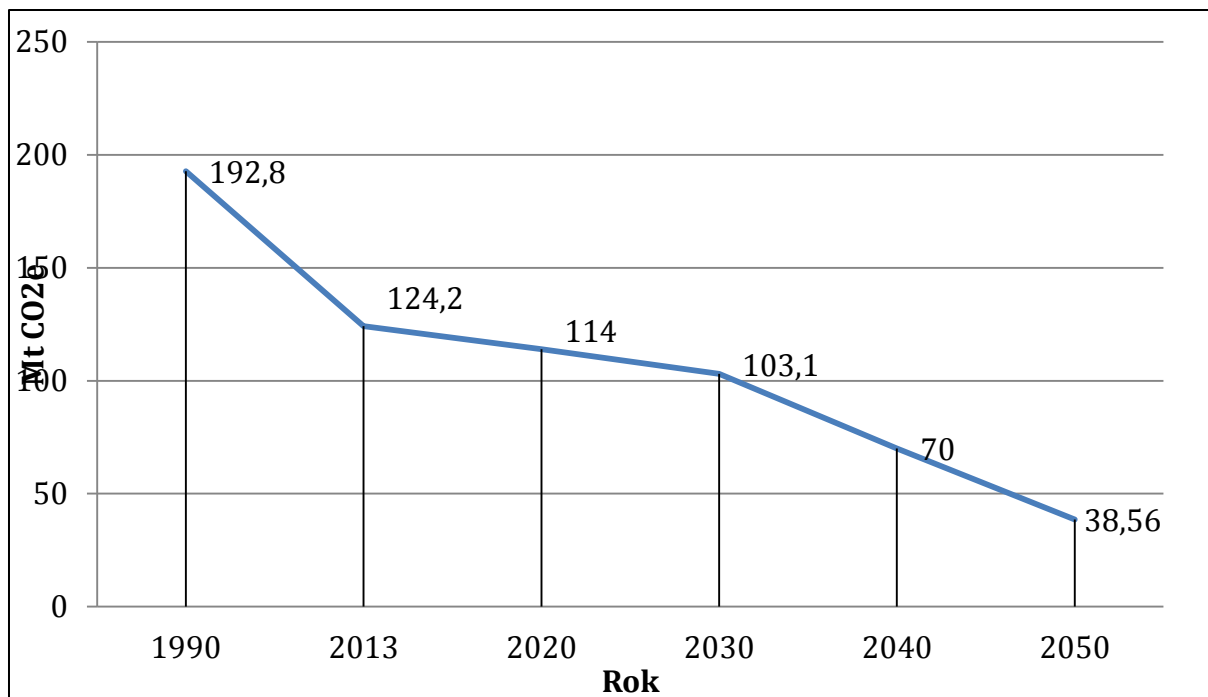
První zákon tohoto typu byl přijat ve Velké Británii v roce 2008. Britský zákon závazně stanovuje, jak budou snižovány emise skleníkových plynů do roku 2050.

Hlavní prvky britského zákona jsou:

1. **Právně závazné cíle** (targets): snížení spotřeby fosilních paliv vyjádřené poklesem emisí skleníkových plynů o 80 % do roku 2050 a jako mezistupeň snížení o 34 % do 2020
2. **Dílčí programy** (carbon budgets): vláda je povinna realizovat nebo předkládat konkrétní opatření na pětiletá období (počínaje 2008 - 2012).
3. **Nezávislá instituce** (The Committee on Climate Change): instituce zřízená zákonem a složená z členů (ekonomové, experti na technologie a životní prostředí a další), ředitele a týmu analytiků.
4. **Kontrolní mechanismy**: dohled provádí nezávislá instituce (The Committee on Climate Change) a poslanecká sněmovna parlamentu.

Obdobnou zákonnou úpravu přijalo také DK, AT, SE, FI, IE, část BE (Valonsko) a FR.

Předpokládaná trajektorie snižování GHG v ČR.

Závěry:

Téma bude i na dalších výborech prezentováno ve svém vývoji z hlediska MŽP (Pavel Zámyslický) a výbor bude požádán o spolupráci na další přípravě.

6) Martin Kloz – informace k přípravě doporučení k limitům těžby hnědého uhlí

Byla zadána analýzy Masarykově univerzitě v Brně se zaměřením na balance uhlí, OPP zpracovává analýzu geologických podmínek a faktorů ve spolupráci s ČGS.

Diskuse a závěry:

Navrhuje se věnovat jedno z dalších zasedání VUE speciálně problematice ekologických územních limitů.

Je snahou koordinovat práce i se skupinou pro teplárenství při MPO. (Teplárenské sdružení prohlásilo, že budeme potřebovat uhlí pro teplárny, ale že možností je i jeho dovoz.)

Je důležité odpovědně dlouhodobě zajišťovat teplo obcím v systému centrálního vytápění v odpovědnosti ze zákona.

Je potřebné vypracovat jednotný dokument směrem k teplárenství, které bylo v minulosti opomíjeno a kde je situace v různých městech a obcích složitá a často nepřehledná.

(Situace je v problematice ekologických územních limitů komplikována spekulanty, kteří zneužívají situace, skupují domy (h. Jiřetín 1/3), kam plánují umisťovat sociálně potřebné a zneužívat prostředků státu)

Je očekávána užitečná diskuse v rámci pracovní/redakční skupiny pro ekologické územní limity nad primárními i agregovanými daty.

Další zasedání je plánováno na konec dubna.

Zapsal: Tajemník a člen Výboru pro udržitelnou energetiku RNDr. Jiří Bendl, CSc.

(Zápis a závěry byly doplněny o připomínky a schváleny per rollam dne 23. 5. 2015)